

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés az egyetemes jelenkor történetébe

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4.Szakterület	Történelem
1.5.Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Történelem, Művészettörténet Szak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Bevezetés az egyetemes jelenkor történetébe				A tantárgy kódja	HLM1401
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Lönhárt Tamás, egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1.Heti óraszám	6	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium/labor/projekt	3
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	84	melyből: 3.5 előadás	42	3.6 szeminárium/labor	42
Az egyénitanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					8
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					62
3.8. A félév összóraszám					150
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	A kurzus során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szeminárium kapcsán szükség van az egyéni referátumok bemutatásához, valamint dokumentumok, statisztikák, modellek, fotók és dokumentumfilmek elemzéséhez számítógépre és projektorra.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	• A doméniumnak megfelelő specifikus fogalmak elsajátítása és használata • A társadalomtudományok kutatási eszközeinek az alkalmazása • Saját kutatási projekt megtervezése és végrehajtásának képessége • Adatgyűjtési képesség • Elemzési képesség
Transzverzális kompetenciák	• Kritikai gondolkodás kialakítása • Beszédkészség kifejlesztése • Közösségben végzett munka összehangolása • Elemző- és szintetizáló készség • Számítógép használat

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Ezen a kurzuson a XX. századi világtörténelem meghatározó folyamatait, sajátos jelenségeit és fordulópontjait elemezzük és értékeljük - a legújabb történetírás, az utóbbi időkben közzétett elsődleges források és a korszakot meghatározó személyiségek memoárirodalma kritikai értelmezése alapján. Az összehasonlító elemzés és az azt szolgáló esettanulmányok révén a globális, regionális és lokális szintek közötti összefüggésrendszert is megvilágítjuk. A kurzus a kvalitatív módszer alkalmazásán alapuló esztétörténet, történeti biográfiák, politikatörténet, nemzetközi kapcsolatok története mellett a kvantitatív elemzések legújabb eredményeire is fényt vet, a gazdaságtörténet, társadalomtörténet, népesedéstörténet integrálása által.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A történeti tények, események, specifikus jelenségek és a korszakra vonatkozó fejlődéstörténeti ívek közötti összefüggések bemutatása és megértése. A jelenkori világ jelenségeinek és összetett hatásainak megértése: pl. a XX. századi háborúk, forradalmak, gazdasági válságkezelő programok jellege, gazdasági, társadalmi következményeik, mentalitástörténeti hatásai, politikatörténeti vonzataik. Az egyes témakörök kapcsán jelentős szerepet kap a fogalmak tisztázása (pl. polgárháború, hidegháború, közvetett háború „proxy war” stb.), a specifikus technikai vonzatok illusztrálása alapvető célkitűzése a jelen kurzusnak (pl. a stratégiai fegyverkezés és a balisztikus rakéta-program tudományos-technológiai alapjai és középtávú hatása a tudományos kutatás és megismerés folyamatára). Az életmódtörténet, mentalitástörténet, mikrotörténet jelentőségének nyomtatékosítását is szolgálja a jelen kurzus és az azt kiegészítő szemináriumok. A forradalmak, rendszerváltások problematikájának elemzése. Gazdasági jelenségek: válság, válságkezelési módok, gazdasági fellendülés a különböző politikai rendszerek működéseiben. A különféle gazdasági és szociális programok, gazdasági és politikai válságok pszichoszociális mivoltának kifejtése. A demokratikus, totalitárius, autokratikus és diktatorikus rendszerek összehasonlító elemzése a huszadik század folyamán. Eltérések, sajátos elemek beazonosítása, összehasonlító elemzése a különböző autoriter, diktatorikus és totalitárius államok valóságának – a nyugati liberális demokráciák és polgári kapitalista rendszerek összehasonlító elemzése. A fasiszta, nemzeti-szocialista, kommunista rendszerek kiépítésének sajátos elemei. A totalitárius diktatúra kiépítésével szembeni ellenállás különböző eredő, résztvevői, célrendszere – elemzés és összehasonlító összegzés. A hagyományos paraszti társadalom metamorfózisai, az ebből eredő konfliktusok és traumák (pl. a mezőgazdaság kollektivizálással, az erőltetett iparosítással szembeni álláspontok kialakulása, ellenállásformák összehasonlító elemzése). A harmadik világ sajátos gazdasági és geopolitikai viszonyai, a gyarmatbirodalmak felbomlásától az el nem kötelezettek mozgalmán keresztül a posztkoloniális időkig. A kultúra és kulturális elitnek ezek szerepének megértése és vizsgálata a jelenkor történetére nézve. A XX. századi társadalmi, politikai, gazdasági rendszerek válságainak elemzése – fogalmak tisztázása (pl. ciklikus válság, rendszerváltság, összeomlás, átmenet, konszolidáció). A kommunizmussal szembeni alternatívát felmutató csoportok, kezdeményezések összehasonlító elemzése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés az egyetemes jelenkor történetébe: fogalmak tisztázása, történetírás eredményeinek összefoglalása, források, módszerek.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés.	- <i>Kulcsszavak:</i> rövid XX. század, világháború, forradalom, békerendszer, politikai rendszer, kormányzati rendszer, ideológia, politikai szélsőséges nézetek, totalitarizmus, gazdasági rendszer, válság, válságkezelés, gyarmati rendszer, dekolonizáció, láger, megtorlás, terror, népiértő politika, szociális háló, jóléti állam, társadalmi rendszer, elitek, osztálytársadalom, osztályharc, emancipáció, nemi egyenjogúsítás, nemzeti érdek, államérdek, globalizáció, hidegháború, konszolidáció, multipoláris és bipoláris rendszer, hegemonia, anarchia, demográfiai trendek, epidémiák, természeti csapások, technológia transzfer.
2. Az első világháború	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- <i>Kulcsszavak:</i> imperializmus, szövetségi blokkok, Hármasszövetség, Hármass Egyezmény, Központi Hatalmak, Antant Hatalmak, okkupáció, annektálás, merénylet, ultimátum, jegyzék, Schlieffen-terv, kétfrontos háború, agresszió, mozgosítás, hadüzenet, állóháború, lövészárkok harc, felőrlő háború, gazdasági erőforrások, hátszín, hadigazdaság, blokkád, korlátlan tengeralattjáró-háború, szövetségesek bevonása, Zimmermann távirat, fegyverszünet, kapituláció, wilsoni pontok.
3. A párizsi békekonferencia	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- <i>Kulcsszavak:</i> békerendezés, békeszerződés, békerendszer, békediktátum, demarkációs vonal, államhatár, föderáció, konföderáció, nemzetállam, szuverenitás, integritás, elcsatolás, Anschluss, jóvátétel, háborús felelősség, washingtoni konferencia, mandátum, flottaegyezmény, nyílt kapuk elve, rigai béke, Curzon-vonal, „cordon sanitaire”, Nemzetek Szövetsége, Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, ratifikálás, kollektív biztonság,
4. A cári Oroszországtól a Szovjetunióig (1917-1922). A februári forradalom és a bolsevik hatalomátvétel Oroszországban. A polgárháború.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- <i>Kulcsszavak:</i> expanzió, anarchizmus, autoritarizmus, abszolút monarchia, alkotmányos monarchia, eszter, munkáspárt, mensevik, bolsevik, szocializmus, kommunizmus, osztályharc, proletárdiktatúra, elnyomás, egalitarizmus, februári forradalom, ideiglenes kormány, munkástanács, katonatanács, emigráció, áprilisi tézisek, puccs, Kornilov-összeesküvés, októberi forradalom, dekrétumok, CSEKA, Alkotmányozó Nemzetgyűlés, Összoroszági Szovjetkongresszus, forradalmi igazságszolgáltatás, forradalmi terror, hadikommunizmus, NEP, polgárháború, kronstadti lázadás, megtorlás, diktatúra, totalitarizmus, személyi kultusz.
5. Gazdasági élet és nemzetközi kapcsolatok 1922-1934.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- <i>Kulcsszavak:</i> hadigazdaság, békeidő, áttérés békés termelésre, munkaerőfölösleg, munkaerőhiány, újjáépítés, jóvátétel, konferencia, Rapallo, Ruhr-válság, teljesítési politika, Dawes-terv, locarnói konferencia, berlini szerződés, Briand-Kellogg paktum, Young-terv, agresszor meghatározása, gazdasági világválság, túltermelési válság, tőzsdekrach, kereslet és kínálat, keynesianizmus, New Deal, Hjalmar Schacht, lausannei konferencia, genfi konferencia, leszerelés, agresszorral szembeni fellépés, riói szerződés, londoni szerződés, Tardieu-terv, római jegyzőkönyvek, stressai konferencia, Barthou-terv.
6. Politikai rendszerek a két világháború között: demokratikus rendszerek.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- <i>Kulcsszavak:</i> népszuverenitás, alkotmányosság, jogállam, hatalmi ágak elválasztása, parlamentarizmus, pluralizmus, demokrácia, jogállam, politikai rendszer, kormányzati rendszer, többpártrendszer, választási rendszer, közigazgatási rendszer, decentralizáció, központosított nemzetállam, szakszervezetek, civil

		<i>szervezetek,</i>
7. Politikai rendszerek a két világháború között: autoriter, diktatórikus és totalitárius rendszerek.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: autoritarizmus, diktatúra, mozgosítás, politikai szélsőség, ideológia, doktrína, osztályharc, proletárdiktatúra, fajelmélet, népiirtó politika, korporatív rendszer, totális állam, egypártrendszer, mozgalom, tömegszervezet, központosított államgazdaság, tervgazdaság, államosítás, kollektivizálás, pártállam, állampárt, „estado nuovo”, ausztrofasizmus, „sanacja”, „királydiktatúra”, nemzeti-szocializmus, Führerprinzip, „hosszú kések éjszakája”, „gleichaltung”, antiszemizmus, nürnbergi törvények, Kristalnacht, koncentrációs tábor, munkatábor, megsemmisítő táborok, GULAG.
8. Az 1930-as évek nemzetközi válságai.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: mandzsúriai háború, kollektív biztonság, Anschluss-kísérlet, abesszíniai háború, flottaegyezmény, spanyol polgárháború, remilitarizálás, békéltetés, Berlin-Róma tengely, Antikomintern paktum, „szudéta kérdés”, Münchener Egyezmény, első és második bécsi döntés, Cseh-Morva Protektorátus, ultimátum, lengyel korridor, agresszió.
9. A második világháború (I.): A háború kirobbanása és jellege. Szövetségi rendszerek. Katonapolitikai döntések. Háborús stratégiák, taktikai újítások, új fegyverek. Ellenállás a megszállás alatt Európában.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: lengyel korridor, Molotov-Ribbentrop paktum, agresszió, ultimátum, hadüzenet, furcsa háború, háromhatalmi egyezmény, Blitzkrieg, Quisling, ardenneki áttörés, sarlóvágás, Dunkirk, kapituláció, emigráns kormány, Szabad Franciaország, Vichy-i Franciaország, Főkörmányzóság, fajelmélet, lágerek, Oroszláfkő hadművelet, Barbarossa-terv, Barbarossa-terv, balkáni hadjárat, partizán-háború, Afrikakorps, Nagy Honvédő Háború, Cash and Carry, Lend-Lease Act, Atlanti Charta, antifasiszta koalíció, antagonisztikus kooperáció, moszkvai csata, Pearl Harbour, hadiállapot, tengeralattjáró háború, konvoj, stratégiai bombázás, sztálingrádi csata, totális háború, Nacht und Nebel, ellenállás, maquisard, Armija Krajowa, AVNOJ, partizán.
10. A második világháború (II.): Az antifasiszta koalíció nagyhatalmai által szervezett konferenciák: tervek és döntések a háború utáni világról. A háború és az antagonisztikus kooperáció vége. Az atomfegyver kérdése. Holokauszt. A nürnbergi per.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: partraszállás, El-Alamein, Leyte-öböl csata, Midway szigetek csata, burmai csata, casablancai konferencia, kurszki csata, teheráni konferencia, második front, D-Day, Valkür hadművelet, merénylet, különbél, átállás, varsói lázadás, moszkvai százalékos egyezmény, Gesamtlösung, Endlösung, wansseei konferencia, Zyklon B, Holokauszt, lebensborn program, eutanázia program, népiirtó politika, emberiség elleni bűntettek, genocídium, Auschwitzi Jegyzőkönyv, ardenneki áttörés, Bastogne, jáltai konferencia, SZEB, Nyilatkozat a Felszabadított Európáról, demokratizálás, náciitalanítás, átmeneti megszállás, találkozás az Elbánál, kapituláció, atombomba, potsdami konferencia, Hiroshima, Nagaszaki, a háború vége, részleges békerendezés, szövetséges katonai megszállási zónák, antagonisztikus kooperáció, konfrontáció.
11. A kommunista hatalomátvétel és a hidegháború kezdete	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: antagonisztikus kooperáció, konfrontáció, Bretton Woods, ENSZ, emberi jogok, szabadkereskedelem, fultoni beszéd, vasfüggöny, hosszú távirat, zürichi beszéd, párizsi békekonferencia, kivonulás, kommunikációs vonalak, elgátolás, Marshall-terv, nagykoalíció, demokrácia, náciitalanítás, munkáspárt, kommunista párt, tömegszervezet, társutas, szabad választások, SZEB, reprezentatív kormány, proletárdiktatúra, egypártrendszer, pártállam, nomenklatúra, államgazdaság, tervgazdaság, államosítás, kollektivizálás, népköztársaság, „új ember”, jugoszlavizmus, megtorlás, népi demokrácia, föderáció,

		politikai rendőrség, kirakatper, internálás, B-listázás, népbíróóság, Sovrom, Maszovlet, CAER, szovjet tanácsadó, titoizmus, szakítás, maoizmus, elhajlás, Kominform, Zsdanov elmélet, olvadás, desztalinizáció, restauráció, ellenforradalom, kozmopolitizmus, szétfejlődés.
12. Dekolonizáció, Harmadik Világ, Ázsia, Afrika és Dél-Amerika országainak fejlődése.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: imperializmus, gyarmati rendszer, birodalom, British Commonwealth, domínium, dekoncentráció, Home Rule, Monroe-elv, dollár diplomácia, gazdasági imperializmus, koncesszió, monopólium, kizsákmányolás, államosítás, intervenció, katonai diktatúra, Balfour-deklaráció, önrendelkezés, washingtoni rendszer, nyílt kapuk elve, félgymarmat, mandátum, arab lázadás, aliya, Fehér Könyvek, Indiai Kongresszuspárt, Muzulmán Liga, Gandhi, passzív ellenállás, erőszakmentesség, Pancsa-Szila, Szun-Jat Szen, Kuomin-Tang, forradalom, nemzetállam, köztársaság, császárság, Mandzsukuo, Tanaka-memorandum, militarizmus, barter egyezmény, természeti erőforrások, befolyási övezet.
13. A bipoláris nemzetközi rendszer: globális, regionális, lokális konfliktusok. Elgátolás, elrettentés, enyhülés.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: brüsszeli szerződés, dunkirki szerződés, berlini válság, washingtoni szerződés, zsdanovcsina, NATO, koreai háború, SEATO, CENTO, ANZUS, stratégiai elrettentés, MAD, desztalinizáció, bécsi egyezmény, genfi konferencia, ikerválság, U2, disznó-öböl incidens, berlini fal, kubai rakétaválság, „proxy war”, atomstop, non-proliféráció, ABMS, bandungi nyilatkozat, Harmadik Világ, Észak-Dél ellentétek, indokínai háború, algériai háború, Francia Unió, európai gazdasági integráció, vietnámi háború, enyhülés, helsinki folyamat, Helsinki Záróokmány, SALT I, szandinizmus, kontrák, katonai piuccs, katonai diktatúra, kongoi válság, angolai háború, arab-izraeli háború, Arab Liga, hatnapos háború, yom kippuri háború, OPEC, olajsokk, iráni forradalom, iszlám fundamentalizmus, afganisztáni háború, Carter-doktrína, tűszváltás, Hezbollah, PLO, Hamasz, libanizáció, irak-iráni háború, lengyel szükségállapot, rakétatelepítési-válság, SDI rendszer, stratégiai fegyverkezési verseny, technológia transzfer, falklandi háború, futbal háború, demokratizálódás, politikai átmenet, rejkjaviki csúcstalálkozó, SALT II, START I.
14. A „kis hidegháború”. A kommunista rendszerek bukása Közép-Kelet-Európában. A hidegháború vége. A Szovjetunió összeomlása.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	- Kulcsszavak: „gulyás-kommunizmus”, „emberarcú szocializmus”, Brezsnyev-doktrína, stagnálás, gazdasági kiűtkeresés, emberi jogok, Charta 77, „Solidarnosc”, KOR, szamizdat, polgári fórum, lakitelki találkozó, monori találkozó, kerekasztal, tárgyalásos rendszerváltás, etnonacionalizmus, „glasznosztj”, „peresztrojka”, nemzeti aóság, szovjet megszállás megszűnése, civil társadalom, választási rendszer, szabad választás, pluralizmus, „bársonyos forradalom”, elszakadás, puccs, forradalom, népfelkelés, bányász-járás, fekete március, CPUN, FSN, átmenet, piacgazdaság, jogállamiság, NATO, EU csatlakozás, Schengen, MCV, legitimitás válság, gazdasági válság, populizmus, autoritarizmus, hatalmi ágal elválasztása, sajtószabadság, többpártrendszer, centrális erőter, hegemonikus pozíció.
Könyvészet		
1. Johnson, Paul: <i>A modern kor</i> . Budapest: XX. Század Kiadó, 1999. 2. Hobsbawm, Eric: <i>A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914-1991</i> . Budapest: Pannonica Kiadó, 1998.		

3. Nolte, Ernst: *A fasizmus korszaka*. Budapest: XX. Század Intézet, 2003.
4. Furet, Francois: *Egy illúzió múltja. Esszé a XX. század kommunista ideológiájáról*. Budapest: Európa Kiadó, 2000.
5. Judt, Tony: *Epoca postbelică. O istorie a Europei după 1945*. Iași: Polirom, 2005.
6. Westad, Odd Arne: *The Cold War. A World History*. London: Penguin Books, 2017.
7. Andrew, C. János: *Haladás, hanyatlás, hegemonia Kelet-Közép-Európában*. Budapest, Helikon Kiadó, 2003.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés az egyetemes jelenkor történetébe: fogalmak tisztázása, történetírói összefoglalás, források, módszerek.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- <i>Kulcsszavak:</i> rövid XX. század, világháború, forradalom, békerendszer, politikai rendszer, kormányzati rendszer, ideológia, politikai szélsőséges nézetek, totalitarizmus, gazdasági rendszer, válság, válságkezelés, gyarmati rendszer, dekolonizáció, láger, megtorlás, terror, népiértő politika, szociális háló, jóléti állam, társadalmi rendszer, elit, osztálytársadalom, osztályharc, emancipáció, nemi egyenjogúsítás, nemzeti érdek, államérdek, globalizáció, hidegháború, konszolidáció, multipoláris és bipoláris rendszer, hegemonia, anarchia, demográfiai trendek, epidémiák, természeti csapások, technológia transzfer.
2. Az első világháború	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- <i>Referátumtémák:</i> 1. A szarajevói merénylet. 2. A Schlieffen-terv. 3. A háború új arcai: állóháború, lövészárokharc, felőrlő háború, tengeralattjárók és zeppelinek. 4. A Zimmermann távirattól a wilsoni 14 pontig – az Amerikai Egyesült Államok háborúba lépése és közvetlen hatása a vilápolitika alakulására 1917-1918-ban. 5. A breszt-litovszki és bufta-bukaresti béke. 6. Az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlása: a fegyverszünetről a független nemzetállamokig. 7. A német forradalom és a kapituláció kérdése: a „dolstoss” elmélet és a valóság.
3. A párizsi békekonferencia	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- <i>Referátumtémák:</i> 1. A párizsi békekonferencia struktúrájának kialakulása: a Legfelsőbb Haditanácsról a Négyek Tanácsáig. 2. A háborús felelősség és a jóvátétel kérdése. 3. A versaillesi és saint-germaini békeszerződés. 4. A trianoni békeszerződés. 5. Törökország a sevresi békeszerződéstől a lausannei békeszerződésig. 6. A Nemzetek Szövetségének megalakulása.
4. A cári Oroszországtól a Szovjetunióig (1917-1922). A februári forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. Az oroszországi	Problematizálás, szemléltetés, vita.	- <i>Referátumtémák:</i> 1. A februári forradalom: a kettős hatalom kialakulása. 2. Az áprilisi tézisektől a júliusi puccskísérletig: Lenin és

polgárháború.		<i>a bolsevikok fellépése.</i> <i>3. Az októberi bolsevik hatalomátvétel és az első dekrétumok.</i> <i>4. Hadikommunizmus, kronstadti lázadás, NEP.</i> <i>6. A CSEKA és a forradalmi terror – a kommunista rendszer represzív-koercitív jellege.</i>
5. Gazdasági élet és nemzetközi kapcsolatok 1922 és 1934 között.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<i>-Referátumtémák:</i> <i>1. A jóvátételi konferenciák.</i> <i>2. A „teljesítési politika” és a locarnói egyezmény.</i> <i>3. A mandátumrendszer kialakulása.</i> <i>4. Az 1929-es amerikai tőzsdekrach, a bankválság és a túltermelési válság.</i> <i>5. Válságkezelési programok: a New Deal.</i> <i>6. Válságkezelési programok: Hjalmar Schacht és a német válságkezelés sajátos modellje.</i> <i>7. A szovjet gazdasági rendszer: államosítás, kolhozosítás, központi tervgazdálkodás, iparosítás, ötéves tervek.</i>
6. Politikai rendszerek a két világháború között: demokratikus rendszerek	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<i>-Referátumtémák:</i> <i>1. Az amerikai elnökség és elnökválasztások (1920-1936).</i> <i>2. Nagy-Britannia pártrendszere a két világháború között.</i> <i>3. A weimari köztársaság alkotmánya és parlamenje.</i> <i>4. A Francia Népfront.</i>
7. Politikai rendszerek a két világháború között: autoriter, diktatórikus és totalitárius rendszerek	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<i>-Referátumtémák:</i> <i>1. Az olasz fasiszta mozgalom hatalomrajutása és a fasiszta korporatív állam kiépítésének szakaszai.</i> <i>2. Autoriter rendszerek, korporatív államok: a portugál „estado novo”, a lengyel „sanacja”, az „ausztrofasizmus”.</i> <i>3. A náci hatalomátvétel és a „gleichschaltung” folyamata.</i> <i>4. A sztálini szovjet totalitárius állam: egypártrendszer, pártállam és a nagy terror.</i>
8. Az 1930-as évek nemzetközi válságai	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<i>-Referátumtémák:</i> <i>1. A Nemzetek Szövetsége válságkezelő eszközei és stratégiája.</i> <i>2. A mandzsúriai háború: Japán kilépése a Nemzetek Szövetségéből.</i> <i>3. Az abesszíniai háború: a gazdasági szankciók és a Nemzetek Szövetségéből való kizárás.</i>

		4. <i>A Rajna bal partjának remilitarizálása.</i> 5. <i>A spanyol polgárháború.</i> 6. <i>Az Anschluss.</i> 7. <i>Csehszlovákia válsága és a müncheni egyezmény.</i>
9. A második világháború (I.): A háború kirobbanása és jellege. Szövetségi rendszerek. Katonapolitikai döntések. Háborús stratégiák, taktikai újítások, új fegyverek. Ellenállás a megszállás alatti Európában.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. <i>A Molotov-Ribbentrop paktum.</i> 2. <i>Lengyelország kettős megszállásától az európai háborúig: a háborús válság eskalációja.</i> 3. <i>A német megszálló által működtetett kormányzói és döntésvégrehajtási mechanizmusok Európában (a lengyel Főkormányzóság, a Cseh-Morva Protektorátus, a megosztott Franciaország, a norvégiai Quisling-rezsim).</i> 4. <i>Az antifasiszta koalíció és az Egyesült Nemzetek.</i> 5. <i>Az Antikomintern paktum és a német-olasz-japán háromhatalmi egyezmény.</i> 6. <i>Hadászati újítások a második világháborúban: Blitzkrieg, tengeralattjáró-háború, lokátor-háború, stratégiai bombázás, atomfegyver.</i> 7. <i>Ellenállási mozgalmak a megszállt Európában.</i>
10. A második világháború (II.): Az antifasiszta koalíció nagyhatalmai által szervezett konferenciák: tervek és döntések a háború utáni világról. A háború és az antagonisztikus kooperáció vége. Az atomfegyver kérdése. A nürnbergi per.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	1. <i>Nagyhatalmi konferenciák, katonapolitikai döntések: Casablanca, Kairó, Teherán.</i> 2. <i>A második front kérdése és a normandiai partraszállás.</i> 3. <i>Az atomfegyver létrehozása és bevetésének kérdése a második világháború idején.</i> 4. <i>A győztes nagyhatalmak közötti ellentétek a jaltai konferencián és a potsdami konferencián.</i> 5. <i>A Holokauszt és a nürnbergi per.</i> 6. <i>A második világháborút lezáró békerendezés kérdései.</i>
11. A kommunista hatalomátvétel és a hidegháború kezdete	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. <i>A kommunista rendszer kiépítése Lengyelországban.</i> 2. <i>A Marshall-terv és következményei.</i> 3. <i>A Kominform megalakulása (1947) és a prágai puccs (1948).</i> 4. <i>Az „elgátolás”-doktrínájának kialakulása és gyakorlata: Truman-doktrínától, a berlini válságon át, a NATO megalakulásáig.</i> 5. <i>A szovjet zóna és a KGST létrehozása és működése.</i> 6. <i>Jugoszlávia: a kommunista rendszer kiépítése és a Tito-Sztálin szakítás.</i>

		7. Az Európai Szén- és Acélközösség létrejötte.
12. Dekolonizáció és Harmadik Világ. Ázsia, Afrika és Dél-Amerika országainak fejlődése a XX. század második felében.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A Kínai Népi Demokratikus Köztársaság létrejötte és Taiwan nemzetközi státusza (1949-1978). 2. India útja a passzív ellenállási mozgalmától a függetlenségig. 3. A bandungi nyilatkozat és az el nem kötelezettek mozgalma. 4. Az indokínai és algériai háborúk: a francia kolonializmus válsága. 5. Izrael állam létrejötte és az első arab-izraeli háború. 6. A brit gyarmati rendszer vége Kelet-Afrikában. 7. A „peronizmus” Argentínában – egy sajátos latin-amerikai modell.
13. A bipoláris nemzetközi rendszer: globális, regionális, lokális konfliktusok. Elgátolás, elrettentés, enyhülés.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. A koreai háború hatása a nemzetközi kapcsolatokra. 2. A Nyugat és a szovjet blokk viszonyának átértékelése a genfi konferenciától a Varsói Szerződés Szervezete megalakulásáig. 3. Az 1956-os „ikerválság”: Budapest és Szuec. 4. A berlini fal megépítésének (1961) hatása a nemzetközi kapcsolatokra. 5. A kubai rakétaválság (1962). 6. A vietnámi háború (1965-1973). 7. Az „Ostpolitik” és a „Helsinki-folyamat” (1969-1975). 8. Hatnapos háború, yom kippuri háború, Camp David.
14. A „kis hidegháború”. A kommunista rendszerek bukása Közép-Kelet-Európában. A hidegháború vége. A Szovjetunió összeomlása.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	-Referátumtémák: 1. Az afganisztáni háború (1978-1988). 2. Ronald Reagan: az SDI-rendszer létrehozásának kérdése és az 1983-as Able Archer NATO hadgyakorlat. 3. A rejkjaviki találkozótól a máltai egyezményig: a hidegháború vége. 4. Gorbacsov reformprogramja: glasznoszty, Sinatra-doktrína, peresztrojka. 5. A rendszerváltás tárgyalásos modellje: a lengyel és a magyar „kerekasztal-tárgyalások”. 6. A „bársonyos forradalom”, fegyveres konfrontáció, polgárháború: a kommunista rendszer összeomlása Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában 7. Az 1991 augusztusi puccskísérlet és a Szovjetunió

		összeomlása.
Könyvészet		
1. MacMillan, Margaret: <i>The War That Ended Peace. The Road to 1914</i>. New York: Random House, 2013. 2. Watson, Alexander: <i>Ring of Steel. Germany and Austria-Hungary at War, 1914-1918</i>. London: Penguin Books, 2014. 3. Galántai Jozsef: <i>Háború és békekötés (1914-1920)</i>. Budapest, 1991. 4. Ormos Mária: <i>Padovától Trianonig (1918-1920)</i>, Budapest, 1984. 5. Fejtő Ferenc: <i>Rekviem egy hajdanvolt birodalomért</i>, Budapest, 1997. 6. Gerwarth, Robert: <i>Cei învinși. De ce nu s-a putut încheia Primul Război Mondial, 1917-1923</i>. București: Editura Kronika, 2017. 7. Pipes, Richard: <i>Az orosz forradalom története</i>, Budapest, 1997. 8. Figes, Orlando: <i>Revoluția rusă 1891-1924. Tragedia unui popor</i>. Iași: Editura Polirom, 2016. 9. Figes, Orlando: <i>Vorbind în șoaptă. Viața privată în Rusia lui Stalin</i>. Iași: Editura Polirom, 2019. 10. Service, Robert: <i>Lenin. O biografie</i>. Iași: Editura Polirom, 2019. 11. Service, Ribert: <i>Trotsky. A Biography</i>. London, Pan Books, 2010. 12. Service, Robert: <i>Stalin. A Biography</i>. London, Pan Books, 2010. 13. MacMillan, Margaret: <i>Béketeremtők. Az 1919-es párizsi békekonferencia</i>. Budapest: Gabo Könyvkiadó, 2019. 14. Keynes, John Maynard: <i>A béke gazdasági következményei</i>, Budapest, 1998. 15. Thomas, Gordon - Morgan-Witts, Max: <i>Wall Street. Istoria crahului din 1929</i>. Bucuresti: Editura Litera, 2011. 16. Galbraith, John Kenneth: <i>The Great Crash 1929</i>. New York: Avon Books, 1980. 17. Kershaw, Ian: <i>Drumul spre iad. Europa, 1914-1949</i>. București: Editura Kronika, 2017. 18. Berend T. Iván: <i>Válságos évtizedek</i>. Budapest: Gondolat, 1984. 19. Zsigmond László: <i>Franciaország története</i>. Budapest, 1969. 20. Ball, Stuart, <i>The Conservative Party and British Politics, 1902-1951</i>. London, Longman, 1995. 21. Mowat, Charles: <i>Britain Between The Wars 1918-1940</i>. London, 1955. 22. Lukács, John, <i>Az Egyesült Államok 20. századi története</i>. Budapest, Gondolat, 1988. 23. Ferguson, Niall: <i>Civilizația. Vestul și restul</i>. Iași: Editura Polirom, 2017. 24. Robson, Mark, <i>Italia: Liberalism și fascism, 1870-1945</i>. București, Editura All, 1997. 25. Mussolini, Benito, <i>Statul</i>, Cluj-Napoca, Fundația Culturală Forum, 2001. 26. Blinkhorn, Martin (szerk.): <i>Spain In Conflict 1931-1939</i>. Cambridge University Press, 1987. 27. Fulbrook, Mary: <i>Németország története</i>. Budapest, 1997. 28. Frei, Norbert: <i>Statul Führerului. Regimul național-socialist 1933-1945</i>. București: Grupul Editorial Corint, 2007.		

29. Layton, Geoff: *Germania: Al Treilea Reich. 1933-1945*. Bucuresti: Editura All, 1997.
30. Halmosy, Dénes (szerk.): *Nemzetközi szerződések, 1918-1945*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó - Gondolat, 1983.
31. Halmosy, Dénes (szerk.): *Nemzetközi szerződések, 1945-1982*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó - Gondolat, 1985.
32. Németh, István (szerk.): *Németország nemzetközi szerződése. 1918-1945*. Universitas Kiadó, Budapest, 1994.
33. Kissinger, Henry: *Diplomácia*. Panem Kiadó, Budapest, 1996.
34. Taylor, A.J.P.: *Originile celui de al doilea război mondial*. Iași: Editura Polirom, 1998.
35. Ránki, György: *A második világháború*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1984.
36. Stokesbury, James: *A Short History of World War II*. Oxford University Press, Londo-New York, 1980.
37. Hilberg, Raoul: *The Destruction of the European Jews*. Holocaust Memorial, New York, 1985.
38. Snyder, Timothy: *Black Earth. The Holocaust as History and Warning*. Penguin, London, 2016.
39. Mezei, Géza (szerk.): *Európa kettészakítása és a kétpolusú nemzetközi rend születése (1945-1948)*. Budapest: Új Mandátum Kiadó, 2001.
40. Lynch, Michael: *Stalin si Hrusciov: URSS, 1924- 1964*. Bucuresti, 1994.
41. Taubman, William: *Hrușciov și epoca sa*. București: Editura Meteor Publishing, 2017.
42. Brzezinski, Zbigniew: *The Soviet Bloc. Unity and Conflict*. Harvard University Press, 1972.
43. M. Szebeni, Géza, *Alcide De Gasperi. Egy kereszténydemokrata a 20. században*. Budapest, Magyar Szemle Könyvek, 2007.
44. Shennan, Andrew, *De Gaulle*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1997.
45. Barr, James: *A Line In The Sand. Britain, France And The Struggle For The Mastery Of The Middle East*. London, New York, Simon & Schuster, 2012.
46. Barr, James: *Lords Of The Desert. Britain's Struggle With America To Dominate The Middle East*. London, New York, Simon & Schuster, 2018.
47. Burner, David, *John Fitzgerald Kennedy și noua generație*. București, Editura Orizont, 1995.
48. Kempe, Frederick: *Berlin 1961. Kennedy, Hrușciov și cel mai periculos loc din lume*. București: Editura Litera, 2013.
49. Dalek, Robert, *Nixon and Kissinger. Partners in Power*. London, Penguin Books, 2007.
50. Ferguson, Niall: *Colosul. Acensiunea și decăderea imperiului american*. Iași: Editura Polirom, 2019.
51. Blundell, John, *Margaret Thatcher. Portretul Doamnei de Fier*. Bucuresti, Curtea Veche, 2012.
52. Loth, Wilfried: *Dincolo de Războiul Rece. O istorie a Destinderii*. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene, 2013.
53. Taubman, William: *Gorbaciov. Viața și epoca lui*. București: Meteor Publishing, 2017.
54. Tismăneanu, Vladimir (ed.): *Revoluțiile din 1989. Între trecut și viitor*. ed., Editura Polirom, CEU Press, 1999.
55. McFaul, Michael: *From Cold War To Hot Peace. The Inside Story of Russia and America*. London: Penguin Books, 2018.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Vizsgán a hallgatóknak be kell számolniuk a kurzus alatt elsajátított tárgyi, fogalmi ismereteikről.	Vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumi jelenlét az egyetemi charta és szabályzatok által előírt kötelezettsége minden egyetemi hallgatónak. A hallgatóknak a szemináriumokon aktívan kell résztvenni: minden egyetemi hallgatónak e tantárgyból minimum 2 referátumot kell elkészíteni és bemutatni. A referátumok egyenként min. 4 - max. 6 oldalas, Times New Roman 12 betűtípussal, 1.5 sorközzel megírt beadandó dolgozatok. Ezeket a szeminárium előtti napon PDF formátumban a Microsoft Teams felületre kell feltölteni. A referátumok kötelezően lábjegyzetek és könyvészet alkotta kritikai apparátust kell tartalmazzanak, minden felhasznált forrás pontos idézésével. A referátumok és bemutatásuk a szemináriumok keretében egyenként 1-10 közötti jeggyel osztályozandóak. Így összesen a végső jegy 40%-át jelentik. Ha a hiányzások elérik a szemináriumok 25%-át, vagy a referátumok nem érik el a követelmények minőségi szintjét, félévi dolgozat megírására és beadására köteles az illető egyetemi hallgató – melyet legkésőbb az írásbeli vizsga előtti napig kell leadni.	2 referátum bemutatása és megvédése.	40%
	Az alapfogalmak jó ismerete és használata.	Fogalmak helyes használata, formai követelmények teljesítése	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Szemináriumok minimum 75% aktív jelenlét. • Átmenő jegy (5) elérése minden felmérési kategóriánál.			

--

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								
								

Kitöltés időpontja:
2025.01.25

Előadás felelőse:
Conf.Dr. Lönhárt Tamás

Szeminárium felelőse:
.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.01.28

Intézetigazgató:
Conf.Dr. Nagy Róbert-Miklós

¹Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.